

Published and distributed under permit (No. 684) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Mass. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Krikščionys darbininkai vienykitės! Spieskitės į vienintelę darbo žmonių organizaciją Amerikoje — Lietuvų Darbininkų Sąjungą.

Organas Amerikos Lietuvų R. K. Švento Juozapo Darbininkų Sąjogos "DARBININKAS" — BŪNA — UTARNINKAIS, KETVERGAIS IR SUBATOMIS. Užrašyti metams\$5.00 Bostono ir apylinkėse metams\$4.00 Metams\$4.00 "DARBININKAS" 366 Broadway, Boston 27, Mass. Tel. South Boston 620.

VOL. VI, No. 70 (650).

SUBATA, BIRŽELIO 18 D., 1921.

Kaina 4 centai.

Iš Vokietijos.

TARP BERLINO STUDENTŲ.

Lietuvos Pasiuntinybėje sužinojau, kad gegužio 14 d. bus Berlio lietuvių studentų dr-jos susirinkimas. Pasirūpinau būti tame susirinkime. Niekur Europoje nėra tiek viename mieste lietuvių studentų, kaip Berliene. Jų esą Vokietijos sostinėje su viršum 50. Į minėtą susirinkimą atėjo apie 40. Susirinkimas darė malonų įspūdį. Kas nežino mūsų besimokinančios jaunomenės padėties. Ji skursta, vargsta, pusbardžiai gyvena. Be abejonės ne kitaip gyvena Berlio lietuvių studentai. Ką jūs manote, koks studentų ir studentėjų ūpas? Gal manote jis nupuoles, gal manote, kad studentai tik aimanuoja, dejuoja, keikia savo skurdų likimą. Visai ne. Linksmūs, smagūs, juokiantys, optimistiški. Tai pasidžiaugtina mūsų besimokinančios jaunomenės ypatybė. Jei žmogus nelaimėj ar skurde ne aimanavimais bando pasikelti, o iš visos savo išmonės su tvirta vilčia susilaukti geresnės ateities dirba; tai galų gale prasimūš ir gerovė. Aimanavimu tiek pataisyti savo padėtį, kiek pataisyti savo sveikatą nuodais. Studentų dr-jos susirinkime dalyvavo viešnia gerb. Čiurlionienė, uoli veikėja Lietuvos armijoje švietimo dirvoje. Pasakojo apie savo veikimą tarp Lietuvos kareivių. Sakė, kad Lietuvos kareivis esąs gera dirva apšvietai platinti. Kareiviai pagatavi klausyti prakalbų apie bile ką, bet labiausia mėgstą klausyti pasakojimų iš istorijos santikių tarp Lietuvos ir Lenkijos. Be to prie mokslo akstinanti valdžia. Kareiviams esą pasakoma, kad algų negausią iki neišmoks rašyti. Tai kareiviai uoliai griebiasi darbo ir žiūrėk jau išmokęs vardą pavarde pasirašyti.

Studentų susirinkimas svarstė maisto gabenimosi iš Lietuvos klausimą. Mat Berline maistas du syk ar net tris syk brangesnis negu Lietuvoje. Todėl yra išskiriamas jo gabantis. Vieną sykį studentai buvo parsitraukę iš Šiaulių kooperatyviškos krautuvės maisto. Gabenosi lašinių, sūrių, sviesto, dešrų ir kitokių tveriančių maisto produktų. Po atostogų studentai paprastai gabenasi Berliną, o akademiškais metais esti koletas atostogų.

Pirmasis bendrai partrauktas maisto transportas nevisai nusisekė, tai ateityje nežada tą daryti.

Suprantama, jog maitintis atgabentais iš Lietuvos daitais yra vargas. Maistas nėra įvairus. Tai labai įgrišta, vidurius gadina. Pasakoja, kad taip įgrišta, jog į lašinius nei pažiūrėti nesinori.

Berlio lietuvių studentų dr-ja susitvėrė dar tada, kada jų visai mažai tebuvo. Dėjosi jon studentai visokių pakraipų. Bet pasididinus skaičiui, šale šitos visioms bendros dr-jos atsirado kuopos pagal pakraipos. Katalikai-ateitininkai turi savo kuopą, o socialistai-aušrininkai savo. Žinoma yra nemažai, kur nei prie vienos, nei prie kitos nesideda.

Minėtame studentų susirinkime paminėtas vienas įspūdingas incidentas. Buvo įnešta pasveikinti Lietuvos Steigiamąjį Seimą, kuriam ant rytojaus, tai yra gegužio 15 d., sukanka gyvavimo metai. Tai socialistinės pakraipos nariai pareiškė nesutinką sveikinti ir jei būsią balsavimas ar sveikinti ar ne, tai išeisą iš susirinkimo. Socialistai studentai argumentavo, kad St. Seimas neužsipelno būti sveikinamas. Argumentai jų buvo tokie, kad neprasčiau pastatytų paprastas Amerikos lietuvių ceciliklis. Man išrodė, kad tas klausimas tyčia buvo įneštas, kad pažiūrėti ar socialistai tebesilaiko "košer."

Prie ateitininkų kuopos priguli apie 18 studentų ir studentėjų. Iš viso studentų dienų keletui ateitininkų užfundina pietus.

Studentai sakė, kad profesorų ir vietinių vokiečių studentų atsinešimas į lietuvių ir kitus svetimtaučius esąs geras. Mat tą svetimtaučių gan daug yra ir prie jų ir profesorai ir vokiečiai studentai pripratę.

Pr. Gudas.

APSIŪVYLĖ.

Worcester, Mass., birž. 15. — Apie 500 darbininkų susirinko prie Whittall dirbtuvės išgirdę, kad priims prie darbo senus ir naujus darbininkus. Bet "bosai" vietotojo darbo pašaukė policiją, kad išvaikytų suvargusius darbininkus.

Miesto moteries vidutinis amžius yra 51, sodžiaus moteries amžius yra 57.

SMULKIOS DARBININKISKOS ŽINUTĖS.

Visoje Dominion, Kanadoje yra 99 popiero išdirbystės.

Dar kovo 24 d. Anglijoje buvo užregistruota 1,414,000 darbininkų be darbo.

Įvairiuose valdžios departamentuose Didžioje Britanijoje samdo iš viso 108,807 moteris.

Vienas iš šešių žmonių dirbusių prie pelningų darbų Airijoje yra dabar be darbo.

J. E. Philadelphiajos kardinolas Dougherty buvo kada tai anglekasiu kasyklose Gilberton, Pa.

Algos prie namų statymo, Vancouver, B. C., bus numatytos maždaug 17 nuosimėjų.

St. Louis yra ketvirtas miestas Suv. Valstijose, kur gaisrininkai dirba 8 val. dienoje.

Bešlišką pranešimas gautas čia iš Petrogrado, kad streikai šiame mieste plečiasi.

Darbininkų universitetas bus įsteigtas Bruselyje, Belgijoje, kuris sujungs 25 profesionalios mokyklas pasiskirsčiusias apie Bruselį.

Inžinų departamentas Great Northern geležkelių dirbtuvių, Hillyard, kuris prijungia Spokane, bus uždarytas nuo gegužės 28 iki liepos 5, taip praneša kompanijos viršininkai.

Streikas prieplaukų darbininkų ir jureivių Antverpe tęsiasi, bet nedaro kliūčių ištuštinimui laivų. Laisvas Lapland išplaukė su Anglijos laivininkais ir prižiūrėtojais iš tarpo lenkų emigrantų.

Clarksburg, W. Va.—The National Carbuo kompanijos įstaiga bus uždaryta visai nuo liepos 1 dienos, taip praneša. Priežastis uždarymo, neturi užsakyti ir paskutiniui laikui labai mažai dirbo.

Sulig pranešimų Welfare draugijos, Bostone bedarbė didėja.

Michael Boyle, biznio agentas vietos 134, Elektrikos Darbininkų Unijos ir penkiolika kitų biznio agentų apskūstų Chicagoje specialiai aukščiausioje teisme už suokalbių išpūstytį pinigų. Iš viso devyniolika teisingų bylų buvo pripažinta priekindintųjų.

Streikas namų statymo

unijų, Indianapolisje buvo atšauktas, kuomet Namų Statymo Kontraktorių organizacija, susirinkime su atstovais visų amatų sutiko ant numatytų algų nuo 8 iki 12½ nuoš. pasiūlytų devynių darbininkų organizacijų ir taip-gi sutarta su elektruos darbininkais spręsti natijų algų klausimą. Tarpe 3,500 ir 4,000 namų statymo darbininkų buvo paliesta streiko, kuris buvo išauktas balandžio 15 d.

Algos 10 nuosimėjų mažesnės buvo priimta Haverhill, Mass. metalo darbininkų ir jų darbdavių. Ponai darbdaviai norėjo numušti 20 nuoš. Iki šiol buvo \$1. į valandą. Švinoriai ir pritaikintojai gaus \$1. į valandą iki liepos 1 dienos, bet kitiems bus mokama sulig naujos sutarties. Mūrininkai, tinkuotojai, ir cemento darbininkai dar tebsitarsu su kontraktoriais, ir jeigu nesutars, paves visą reikalą vietos sutarkymo komisijai.

General Electric kompanija praneša, kad jos 20,000 darbininkų, kurie užsirašė tos kompanijos šerų turės užmokėti pilnai \$116. Numatytas \$4. nuo kiekvieno šero jeigu užbaigs pilnai mokėti. Tas pastatys darbininkus lygiai su kitais kompanijos šerininkais, dar-gi kuomet jie tik pradėjo mokėti.

Petrograde, kuomet darbininkas nori pavalgyti valgykloje arba nori gauti porą batų, jis turi pereiti valdžios krautuvės ir praleisti keletą valandų iki visur pasirašo.

PRIEŠ 10 VAL. DARBO DIENOJE.

Darbininkai Erie Geležkelio Dirbtuvių, Meadville, Pa. Atmetė Pasiūlymą Padarytą Kompanijos.

Aplamai 70 nuosimtis darbininkų Erie Geležkelio dirbtuvių, Meadville, Pa. nubalsavo prieš propoziciją pasiūlytą kompanijos, kad darbininkai dirbtų 10 val. dienoje ir priimtų atlyginimą už 10 val. darbo ir dirbtų pilną laiką, taip pažymėjo viršininkai. Taip-gi pranešama, kad kuomet ėjo balsavimas, kompanija pradėjo siūsti garvežius į kitus miestus pataisymui. Žalos Meadvillui bus apie \$25,000 ir savaite ir sakoma, kad dirbtuvės gali būti bus uždarytos iki rudenio arba gal ir ilgiau.

Anglija Grasina Turkijai.

DUOS ŽMONĖMS BALSUOTI UŽ KARĄ.

Denver, birž. 16. — Amerikos Darbo Federacija reikalauja kad galė paskelbti karą būtų iš kongreso atimta ir pavesta žmonėms. Įnešimas skamba: "Apskelbti karą reikia kad didesnė dalis žmonių būtų tam prielanki."

Išnešė rezoliucijas kad geležkeliai būtų gražinami valdžiai ir kad "freitų" kainos numuštų; kad kongresas sudarytų komisiją kuri kontroliuotų mėsos pakavimo industriją. Buvo išnešta ir daugiau kitų rezoliucijų kurios galėtų pageminti darbininkų stovį.

KALNAKASIAI NUKERTA VIELAS.

Pasirengė maršuoti.

Charleston, W. Va., birž. 16. — Visos telefonų ir telegrafų vielos kurios eina per Boomer ir Mt. Carbon Fayette apskritį į Cabin Creeh, anglių distriktus buvo visos nukirstos. Visi darbininkai buvo pasirengę maršuoti, bet buvo perkaltėti. Sakoma kad vielų nukirsta apie 80.

Reikalauja Darbo.

8,000 DARBININKŲ REIKALAUJA DARBO.

Springfield, Mass., birž. 16. — Aštuoni tūkstančiai vyrų ir moterų parodavo Main gatve iki City Hall reikalaudami darbo. Parodojantiems griežė benas ir nešė įvairias iškasbas. Pasėkmės to viso Majoras Edward F. Leonard pranešė, kad jis paskirsias komitetą, kuris suteitų su darbininkų komitetu padarymui reikalingų plėnų, kad išvengus didesnių nesusipratimų ir vargo.

NUMUŠĖ ALGAS.

Pittsburg, Pa. — Kelios didelės plieno dirbtuvės numušė algas savo darbininkams. Buer Hill Plieno kompanija nušuš algas visiems darbininkams 15 nuosimėjų. Kitos plieno dirbtuvės numuš algas nuo 15 iki 25 nuosimėjų ir neduos dirbti viršlaikio.

GASOLINAS ATPIGO.

Dabar kainuoja 26 iki 28

centų už galioną. Šešios didžios aliejaus kompanijos numušė kainas. Dabar galima gauti už 26 ar 28 centus galioną. Minėtos kompanijos jau antru kartu numušė kainas.

Vienijasi

ANGLEKASIAI VIENIJASI.

Anthracite ir Bituminuos anglekasiai vienijasi. Anthracite ir Bituminuos darbininkai vienijasi delto, kad galėtų lengviau valdyti naują mokesčių sistemą, kuri įvesta tuojau pasibaigus sutartimi geg. 31, 1921.

Šis žygis, kuris daromas suvienys 500,000 organiuotų darbininkų ir jie turės stiprų nepajudinamą frontą prieš darbdavius. Taip buvo nutarta tarpe United Mine Workers of America ir pirmininkų ir tarptautiškos komisijos narių iš trijų unijos apskričių apimančių anthracite anglių plotus.

BOLŠEVIKAI NEĮSILEIS JOHNSTON'Ų.

Berlynas, birž. 16. — William H. Johnston, prezidentas Tarptautiško Mašinistų Susivienijimo gavo oficialią pranešimą nuo bolševikų atstovybės, kad jis į Rusiją nebus įleistas.

350 KINŲ UŽMUŠTA.

Iš London'o pranešama kad 350 kinų kareivių užmušta kovoje kuri kilo tarpe reguliarių kareivių ir maistininkų, netoli nuo Siohan.

KALĖJIMAS GRĖSIA.

Iš Washingtono pranešama, kad bus tirinėjama ir atrasti bus nubausti kalėjimu visi tie, kurie laike pasaulinio karo neteisingais būdais ir darbais prisikrovė nemažai pinigų.

REIKALAUJA TEISMO.

Paryžius. — Prancūzijos senatorius Duplantier įnešė kad Prancūzijos senatas paskirtą dieną Williamo Hohenzollern ex-kaizerio teismui, už jo padarytą žmonių bei skriaudą. Senatas atsakė, kad be premjero Briand, kurio tuom sykiu nebuvo sesijoje jie negali teismui dienos paskirti.

Italijoje garsiojoj Loreto bazilikoj buvo ištikęs gaisras. Nuostolių padarė už 12,000,000 lirų.

ANGLIJA GRASINA TURKIJAI.

Konstantinopolis, birž. 16. — Anglija persergsti Turkijos nacionalistus sakydama, kad pasikesinimas paimti Konstantinopolį iššauks karą su Anglija.

UŽGRIEBE 500 MAŠININIŲ KANUOLIŲ.

New York, birž. 16. — Daugiau kaip 500 mašininių kanuolių paėmė Suv. Valstijų muitu viršininkai. Jas paėmė ant Amerikos laivų ir manoma, kad buvo vežamos į Airiją. Jau prasidėjo tyrinėjimai, kokių būdu kanuolės atsirado ant laivų, kas jas suvežė ir kur ir kam būtų atiduotos. Sakoma, kad kanuolės buvo atvežtos ant laivų apsiūtos maišais ir nebuvo ženklų kas juosė randasi. Vienas iš darbininkų žingeidamas paprašė kas yra maišuose, praprovė vieną maišą ir kaip nustebė pamatęs kanuolę. Tuojau buvo padaryta revizija ir visuose maišuose rasta tas pats.

ĮVAŽIAVO UPEN.

Portland, Me., birž. 16. — Dvi moteri ir 5 metų mergaitė prigėrė kada važiuojant automobiliu per tiltą įpuolė į Spurevink upę. Spėjama, kad moteris negalėjo suvaldyti automobiliaus ir įvažiavo į upę.

VOKIETIJA SUMAŽINS KARIUMENĘ.

Berlynas, birželio 15. — Reichstag perleido bilių, kad būtų sumažinta kariuomenė iki 100,000 priskaitant ir viršininkus.

ISLEIS £2,500,000 VIEN ANT LAIVŲ.

London, birželio 16. — Pranešta kad per šiuos metus bus išleista £2,500,000 vien ant statymo naujų laivų del Britanijos laivyno.

Seniau užauginti šieno toną atseidavo \$3.06, o dabar \$1.29 ir vietoj 35½ val. darbo, tereikia ½ valandos. Suv. Valstijose obuolių daugiau užauginama, negu bile kur kitur. Čia obuolių pagaminama kasmet 200,000,000 bušelių.

Baltiesiems Rūmams vieta išrinko Jurgis Washington 1791 m. John Adams buvo pirmas prezidentas, kurs jame apsigyveno 1800 m., 1814 m. anglai sudegino Baltuosius Rūmus.

Lietuvių ir Lenkų Derybos.

I BRUKSELIO DERYBAS ĮŽENGUS.

Balandžio mėnesio pabaigoje prasidėjusios Belgų valstybės sostinėje Lietuvos ir Lenkų valstybių atstovų derybos tarpininkaujant Tautų Sąjungos Tarybos nariui belgų Hymansui laikui sudaryti tarp lietuvių ir lenkų pasidavė idomiam visam pasauliui. Lietuvos ir Lenkų byla iš vienos pusės tiek jau sena, o iš kitos — irgi svarbi, kad jos nežinoti pasaulis nebūtų. Amerikoje gyvenantys lietuviai, žinoma, visas Lietuvos gyvenimą, nepriklausomybę tvėrimą, susidariusios jaunos Lietuvos valstybės santykius su kaimynais yra kiek mažiau žinojami, negu Lietuvoje begyvenantys. Todėl manau, ilgesnis straipsnis, gvildegnas Lietuvos santykius su Lenkais skaitytojų bus noriai sutiktas. Juk Lenkai yra toks mūsų jaunos valstybės kaimynas, su kuriuo mūsų prisieina daugiausia skaitytis ir nuo kurio mūsų valstybės tolimesnis gyvenimas, be abejonės daugiau, ar mažiau priklausys, kaip variant, nuo tokių ar kitokių santykių mūsų santykių su lenkais, gali į vieną ar kitą pusę pakrypti tolimesnis mūsų valstybės gyvenimas.

O. K.

12-TO PULKO ŠVIETIMO DARBAS.

Kol buvome Vilkiškiųje buvome viską susitarę. Švietimo darbas jau ejo sparčiai; beveik kiekvienoje kuopoje buvo pamokos po dvi valandas ir dieną ir kareiviai toliau mokinosi. Tik šio kuopoje del įvairių aplinkybių nevisi galėjo mokytis, bet k-ys B — skas buvo pradėjęs ir šio kuopos kareivius mokytis. Jų skaitėms nebuvo didelis. Jie buvo mokiniai karščiui tinkamoje prognoje. 1. Lietuvos Istorija ir dailaraštis; 2. Gramatika ir diktanka; 3. Gamta ir skaitėsimas; 4. Skaitymas ir gramatika; 5. Geografija ir skaitėsimas; 6. Mandagumo, skaitėsimas ir dainavimo — balsų lavinimas.

Po vakarišės susirinkę į tą patį kambarį darė rankų lenktynes ir kitus sporto žaislus. Dabar gavome sustoti laikinai, kol patogesnė vieta gausime. Visi galime, kad gavome savo pamokas pertraukti. Dabar tik knygėmis naudojamesi. Knygas skaityti visuomet yra patogi vieta. Žinoma, karščių gyvenimas yra it eigo — visados švieži namai, nauji laukai — gamtos grožybomis tik gerėkis.

Girių naštaitis.

Nevada paskutinė iš visu valstijų priėmė įstatymą bendrai dirbti su Suv. Valstijų Viešos Sveikatos Biuro kovoje su lyties ligomis.

Lyties ligos tai ligos ir ne nusidėjimas. Daugelis ypatų nekaltai užkrėsti. Jeigu veikliai gydytės, su pagalba ištikimo gydytojo arba vietoje klinikoje, ligos išgydomos. Patentuotos gyduolės pirkto be atsakantio patarimo gali kartais dikčiai kelti. Tas pats su gydytoju, kuris garsina jog išgydo „vyriškas“ ligas.

Jei būdų negali, teisingai pasakius nenori atsisakyti Lietuvos. Kokios nors unijos ar federacijos pavidalu lenkai dar ir dabar tebenori Lietuvą prijungti prie Lenkijos ir gal visiem amžiam panaikinti Lietuvos nepriklausomybę. Paskutiniaisiais laikais nei diplomatiniai, nei ginklu neįstengdami įsiviešpatauti Lietuvoje, jie dėjo pastangas paimti Lietuvą dalimis ir priversti paskui ją visą pasiduoti. Tų tikslų vedami jie užėmė Vilnių ir yra pasiryžę prijungti jį prie Lenkijos. Tokie tad trumpai pasakius yra Lenkų norai. Dabar susipažinsime arčiau su lietuvių ir Lietuvos valdžios nuostatymu ir aiškiai galėsime matyti, kodėl lietuvių ir lenkų derybos eina taip nesklaidžiai ir taip ilgai nepriveda prie kokio galo.

Lietuviai, ilgus amžius iškentę svetimų uždėtą visokeriopą jungą, gana įsitikino, kad laisviau pagyventi tebus galima palikus pirmučiausia politiniu žvilgsniu nepriklausomiems. Svetimieji, kurie niebūtų, vis pirmučiausia ieškos sau naudos, o lietuviams tektų vien likučiais naudotis. Iš visų sveikųjų tautų lietuviams pavojingiausia pasiduoti lenkų „global“ Lenkai tauta be galo nerami, pasiryžusi iš visų grobti žemes, sukėlė prieš save visų neapykantą. Simpatijos, kurias lenkai buvo susitvėrę beskelbdami savo vargus prieš karą kas kartą nyksta. Lenkai dabar turi užtrobę didelius ukrainiečių žemes plotus, pusę Gudijos, didelę dalį Lietuvos žemių, tykoja, kad ką nors pagriebs Čekuose, neteisingu keliu; nes pralaimėję plebiscitą, ir tai ginklu rankose nori dabar pasisavinti Aukštąją Sileziją. Vienu žodžiu nerisime tokio Lenkų kaimyno, kuris progai pasiimti karu nemėgintų atsiimti savo žemių. Esant Lietuvai vienoj valstybėj su lenkais, lietuviams tektų nuolatos bijoti karų.

Laikydami didelę kariuomenę, nuolatos kariaudami, plačiai švaistydami po pasaulį, lenkai sugebėjo priversti savo valią tiek nuvesti, kad už 1 dol. mokama kone tūkstantis lenkų markių. Šias pinigines sunkenybes tektų ir Lietuvai nešti susijungus su Lenkija.

Lietuvos Rytai, didžiųjų Vilniaus buvusioji gubernija buvo baisiai lenkinama. Tas lenkinimas nebuvo sustojęs nė karo metu. Dabar, kuomet Vilnijoje viešpatuoja lenkai, lenkinimas yra pasiekęs aukščiausio laipsnio; jeigu Vilnius su apylinkėmis dar ilgai palaikytų lenkų įtaką, tikrai mes jo amžinai nebeteiktumėm. Vienu žodžiu, toliau ir kalbėti nėra reikalo, Lietuvai gyventi kartu su lenkais būtų didelė nelaimė.

nauja vergija, gal visiškai pražūti. Todėl Lietuvos valdžia, žiūrėdama Lietuvos gero apie kokias norint unijas ar federacijas su lenkais, ne kalbėti nenori. Lietuvos valdžia tvirtai yra pasiryžusi reikalauti iš Lenkų visiškai Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo visose jos žemėse, tai-gi ir Vilnijoje. Pirmoje eilėje tų šia išdėstytų skirtumų dėlei lietuvių su lenkais niekaip susitarti negali.

Tai-gi tarp Lietuvos ir Lenkijos tikros taikos nėra. Bet visi žinome, kad ir tikro karo nėra. Tad kokie santykiai dabar tarp lietuvių ir lenkų. Tie santykiai nevisuomet buvo vienodi.

1918 m. Rusų bolševikai buvo užėmę didesnę Lietuvos dalį. Ypatingai toli jie buvo įsiskverbę pietuose. Tada lietuviai su lenkais beveik nesusisiekė. 1919 metų pavasarį lietuviai neskaityngais, bet narsiai savo savanorių kariuomenės būriais pradėjo vaduoti mūsų šalį. Buvo jau beprisiartinę ir prie Vilniaus bet Vilnijos geležinkelio gelžkelečių padėdami lenkai, be to, turėdami daugiau jėgų, užbėgo lietuviams už akių ir užėmė Vilnių. Lietuviai buvo užimti karu su bolševikais. Bolševikų frontas stūmėsi į rytus, o ilgėjanti bendra susidūrimo linija su lenkais keitė daug sykių savo vietą. Pirmoji demarkacijos linija buvo nustatyta tik 5 km. nuo Vilniaus. Bet lenkai, nesutikdami didesnės lietuvių pasipriešinimo vis veržėsi gilyn ir gilyn, galutinai atsidūrė palei Ukmergę ir Uteną. Lietuviai tai buvo skaudu ir santykiai tarp lenkų ir lietuvių blogėjo. Keletą kartų buvo mėginamos vesti derybos, bet jos nevyko, nes lenkai iš viso nenorėjo susitarti ir stengėsi, ruošdami įvairiausius sukilimus, sudaryti progos patiems išiveržti dar giliau į Lietuvą ir ją visą užimti.

1920 metų taikoj su Rusais lietuviai nustatė savo rytų ir dalinai pietų sieną. Rusai pripažino lietuviams Vilnių, Lydą, Gardiną. Komiose nors derybose su lenkais lietuviai reikalavo tų pačių žemių sau. Kuomet bolševikai buvo benuveikę lenkus, lietuviai, ta proga naudodamiesi, užėmė Vilnių ir norėjo užimti visus tuos plotus, kuriuos Rusai bolševikai buvo Lietuvai pripažinę. Atsipeikėję lenkai paskelbė lietuvių susidėjus su bolševikais ir ėmė smarkiai kovoti su pačiais lietuviais, ypač Suvalkijoje.

Dar kartą taikos keliu nustatyti santykius lietuviai su lenkais buvo suvaidinę Suvalkuose, tenai pasirašė laimingą sutartį kurios buvo nustatyta demarkacijos linija, 30 km. į pietus nuo Vilniaus, tačiau lenkai, Želigovskio vedami, tuoj ant rytojau sulaužė tą sutartį ir netrukus įstengė net Vilnių užimti. Prasidėjo toks karas, kokio lietuviai dar nebuvę matę. Lenkai pasidavė mirtiniais lietuvių priekais. Tik visuotiniomis lietuvių pastangomis Kaunas ir didesnę Lietuvos dalis li-

ko išgelbėta.

Tada lietuviai matydami, kad su lenkais susitarti negalima, o iš kitos pusės nesimdamai sunkaus karo su žymiai didesne Lenkija kreipėsi į Tautų Sąjungą kad ji išrištų lietuvių-lenkų bylą. Kaip visiem yra žinoma, Tautų Sąjunga nutarė daryti ginčijamose srityse plebiscitą, o jos paskirtoji Kontrolės Komisija priapirė lietuvių ir lenkus padaryti fronte paliaubas. Paliaubų nustatytą liniją nedaug tesiskyrė Lietuvos naudai nuo demarkacijos linijos,ėjusios kadai pro Ukmergę ir Uteną.

Kadangi iš vienos pusės plebiscito be jokių sąlygų nepriėmė nė lietuviai, nė lenkai, o iš kitos lenkai nekrausė savo Želigovskio, toliau kadangi plebiscitas būtų labai brangiai atšėjęs, tai šių metų kovo m. 27 d. Tautų Sąjunga atšaukė savo nusprendimą dėl plebiscito ir pasiūlė suvažiuoti Lietuvos ir Lenkų delegacijoms Briukselin ir ten pirmininkaujant T. Sąjungos atstovui Hymansui pradėti tiesiogines derybas.

Dar prieš Briukselio derybas, vieną sykį Lietuvos delegacija buvo nuvykusi Varšavon, bet tiesioginio nieko nepriėjo ir turėjo beveik be nieko grįžti.

Ar duos teigiamų rezultatų (pasekmių) einančios Briukselio derybos kol kas sunku kas pasakyti. Lenkų pažūros į Lietuvą mažą kur raskamos pritarimo ir ypač Lietuvoje, it į sieną atsimušdamos, gal kiek bus priverstos pasikeisti. Ir lenkams ir lietuviams būtų labai reikalinga išrišti tą neatmezgamą mazgą ir koki sykį išieiti iš tokio gyvenimo, kur nuolatos reikia bijoti, kad nepasmaugtų kaimynas. Padarius sankaiką su visais kaimynais Lietuva galėtų daugiau darbo ir pinigų pasiegti savo vidaus reikams. Galėtų paleisti ir didesnę savo kariuomenės dalį, kuri dabar labai sunkina visą šalį. Kad lietuviai rimtai pasiryžę visas pastangas padėti, kad susitarti su lenkais, gali liūdyti ir tas faktas, kad Lietuvos delegacija pasiūstoji Briukselin yra sudaryta iš žymiausių Lietuvos vyrų. Delegacijos pirmininkas — E. Galvanauskas, Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministr., atstovas prie T. Sąjungos, nariai P. Klimas — Užsienio reikalų vice-ministeris, T. Naruševičius — atstovas Londone, ir taikos delegacijos į Maskvą pirmininkas, Milošas — atstovas Paryžiui, Slezevičius — buvęs ministeris pirmininkas, prof. Jurgutis — St. Seimo narys, pulk. Klešinskas — Gener. Štabo viršininkas ir k. Iš lenkų pusės tokių rimtų vyrų nematyti. Iš jų žymiausias — Aškenazy — atstovas prie T. Sąjungos.

Iki šiol dar nė vienu svarbiųjų klausimų, kaip Vilniaus klausimas, dar nesusitarti. Bet derybos dar ne nutūko. Santarvės aktyvaizdoje lenkai yra priversti būti, matyti, nuolaidesniais. Bė derybų pirmininkas Hymanso ir derybų eiga turi įtakos taip pat tiesiogiai

niai visa santarvė. Iš dalies kadangi pačios derybos nėra visai uždaros, kadangi jos vedamos Vakarų Europoj — Briukseli, kadangi pačiai Santarvei lenkų įvairios bylos yra gerokai jau įgrisusios, Santarvės atstovai stengiasi daryti įtakos derybų eigai.

Kokios būtų pasekmės deryboms nepasisekus, sunkoka pasakyti. Reikia spėti, kad lietuvių lenkų klausimą tada išrištų Santarvės Aukštųjų Taryba. Tiktai klausimas ar tada imtūsi abidvi pusės, ypač lenkai, toki nusprendimą vykinti? Ar šiaip ar taip į tolimesnį Lietuvos gyvenimą Briukselio derybų išeitis turės be galo daug reikšmės. Todėl lietuviai įtemptais nervais turi žiūrėti ir žiūrėti į tas derybas. Juk jos sprendžia Lietuvos gyvybės ir širdies klausimą — Lietuvos pilnos nepriklausomybės ir Vilniaus klausimą. Tik deja, žinios apie tas derybas kol kas labai šykščiai eina. Nekantriai lauksime tolimesnių išdavy.

Aja.

1921 m. V. 26.

Priešas. Dabar jau deryboms trūkus, vargu, kad su grobikais lenkais Lietuva galės geruaju susitarti. Lenkai apvykę Lietuvą besitaikydami Kalvarijoje ir Suvalkuose; jie tą patį norėjo ir čia padaryti. Tad vienintelis taikos būdas Lietuvai su Lenkija, lietuvių kaimiečio galinga ranka — ginklas.

HICJENOS ĮSTATYMAI.

1. Vėdink visus savo gyvenamus kambarius.
2. Dėvėk liuosus, minkštus rūbus, tinkančius prie laiko, oro ir darbo permaining.
3. Jei viduje dirbi, neužmiršk prasimankštinti atvirame lauke.
4. Visuomet miegok tyram ore; jei galima ant lauko.
5. Kuomet kosi ar čiaudi prisidėk nosinuką prie nosies ir burnos ir žiūrėk, kad kiti tą patį darytų.
6. Visuomet prieš valgį nusiplauk rankas.
7. Nevalgyk per daug. Ypatingai saugokis persivalmininkas — E. Galvanauskas, Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministr., atstovas prie T. Sąjungos, nariai P. Klimas — Užsienio reikalų vice-ministeris, T. Naruševičius — atstovas Londone, ir taikos delegacijos į Maskvą pirmininkas, Milošas — atstovas Paryžiui, Slezevičius — buvęs ministeris pirmininkas, prof. Jurgutis — St. Seimo narys, pulk. Klešinskas — Gener. Štabo viršininkas ir k. Iš lenkų pusės tokių rimtų vyrų nematyti. Iš jų žymiausias — Aškenazy — atstovas prie T. Sąjungos.
8. Neužmiršk valgyti ir rupaus maisto bei vaisių.
9. Valgyk išlengva, gerai sukramtyk.
10. Gerk kasdieną užtektinai vandens.
11. Eik reguliariškai laukan.
12. Stovėk, sėdėk ir vaikščioi išsitiesęs.
13. Neleisk nuodams ir ligoms ineiti į kūną.
14. Laikyk dantis, smagenis ir liežuvį švariais.
15. Dirbk, žaisk, ilsėkis ir miegok su saiku.
16. Būk blaivus. Rūpesnis yra priešas sveikatos. Stengkis susieiti į draugiskumą su kitais žmonėmis.
17. Nesigidyk pats savies. Saugokis patentuotų vaistų prigaviku.
18. Eik pas daktarą pasitarti apie sveikatą mažiausiai kartą į metus. Taip pat kartas nuo karto pasiklausk dantisto patarimų.

U.S. Cons. Am. Bldg. 13

